Ч. 77 Неділя 7 (19) цьвітня 1896. Рік VI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за вложенем оплати почтовоï.

Рекламациï незапечатані вільні від оплати почтовоï.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскоï“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостâх на провинциï:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Бесіда пос. Барвіньского

(виголошена в Палаті послів дня 15 с. м. при дискусиï над проектом закона о пенсиях цивільних урядників і слуг державних).

Висока Палато! По основних виводах моïх передбесідників, обмежу ся лиш на короткі замітки. Предложенєм проекту закона о пенсиях цивільних урядників державних, учителів державних, слуг, як також вдовиць і сиріт по них, відповіло правительство довго ожиданому бажаню і тим приложило руки до того, щоби на будуче судьбу вдовиць і сиріт по урядниках забезпечити, тисячам урядників, учителів і слуг державних за ïх вірну і ревну службу дати вигляди на ліпшу будучність і зарадити теперішній кривді.

Предложенє правительства приняв длятого з вдоволенєм цілий стан урядничий. Правительству належить ся щира подяка за то, що оно вислухало висказуваних нераз у всіляких кругах урядничих і в товариствах та вічах урядничих справедливих жадань і предложило управильненє пенсий відповідаюче нинішним відносинам часу.

Що правда, і предложений проект закона містить в собі не одно покривдженє, котре правительство, як єму здавало ся, не могло усунути з огляду на фінанси. Передовсім потерпіли від проекту правительства тяжко вдовиці і сироти по урядниках державних, котрі вже побирають пенсиï, бо що-до них закон сей не має ділаючоï взад сили, і потреба би більше як пять міліонів риньских, щоби сим вдовицям і сиротам забезпечити добродійства сего нового закона.

Треба длятого з признанєм зазначити, що комісия буджетова в рамках того, що дасть ся осягнути, поліпшила побори пенсийні бодай 25-процентовим підвисшенєм для вдовиць, котрі вже побирають пенсию, і що правительство на сю постанову пристало.

Однакож обтяженє скарбу державного було би дуже мале, коли-б признано побори після теперішного управильненя також і тим особам, котрі в часі від предложеня сего закона аж до єго правосильности повдовіли або осиротіли. Позваляю собі то порушити і просити ц. к. правительство, виробити для таких вдовиць і сиріт в дорозі ласки побори після нового управильненя пенсий.

Крім того було би також конечним зробити пільгу в дотеперішних законних постановах, після котрих лиш вдовиці з четверо дітьми дістають додатки на выхованє, в котрій то справі комісия буджетова не поставила пякого внесеня з браку потрібного материялу, після котрого могла би була бодай в приближеню обчислити потрібну на видаток суму.

Значна кривда містить ся в постановах §. 10 проекту закона, після котрого побори пенсийні вдовиць і сиріт по урядниках померших на пенсиï не сьміють переходити нормального побору пенсийного мужа взглядно отця. Длятого справедливо підносить ся в пропамятнім письмі „товариства австрийских урядників державних“, що тим вимір пенсий для сих вдовиць і сиріт зроблено зависимим від часу служби помершого і що припадкова подія, що якийсь урядник, по котрім має ся право до пенсиï, помер в стані спочинку, стаєсь причиною неоднакового з кимсь поступованя, се обмеженє дотикає як-раз найбіднійших урядників найнизших кляс ранґи, в котрих пенсиï мужчин при передчаснім спенсіонованю суть найменші, що зі взгляду на установлений в сім законі для всіх урядників обовязок причиняти ся однаково до пенсий, не єсть оправданим. Було би длятого зовсім справедливо §. 10, котрий задля дуже рідкого передчасного пенсіонованя австрийских урядників державних і лиш спорадично прийде ся уживати, зовсім вичеркнено.

Згадане товариство урядників державних вказує також зовсім слушно на то, що порушену на вічу урядників 1889 р. уплату удїлів пенсийних зі сторони урядників, переняту також і до проекту правительства, не переведено рационально та вимірено за високо, тим більше, що урядник крім сеï уплати буде ще мусів платити таксу службову задля єго претенсиï до пенсиï.

В пропамятнім письмі віча урядників державних предкладали ся удїли для доповненя фонду пенсийного проґресивного і після того як хто буде в силі платити, та якоï пенсиï може сподївати ся, тимчасом отсей проєкт закона накладає на всіх урядників однаковий удїл по три процент. Та постанова обтяжила би урядників занадто таксою службовою і трипроцентовими удїлами на пенсию, підчас коли скарб державний мав би покривати лиш дуже малий удїл всего запотребованя у висоті 17 процент. Треба би длятого конче бажати, і було би то зовсім слушно і справедливо, щоби удїл пенсийний був установлений після проектованого в пропамятнім письмі віча урядників в 1889 р. про-

---

50)

БЕН ГУР.

ОПОВІДАНЄ З ЧАСІВ ХРИСТОВИХ.

ЛЮДВИКА ВОЛЛЄСА.

(Дальше.)

Люди, що то все виділи, розступили ся Амрі, коли она вернула; ба помогли ïй навіть набрати води, бо така була дуже заплакана та засумована.

— Хто они? — спитала еï якась жінка.

Амра відповіла скромно: Они були колись дуже добрі для мене.

Взявши збанок на плече побігла назад. Забувши ся хотіла приблизити ся до них, але слова: Нечисті, нечисті! — здержали еï. Поставивши збанок коло коша, станула собі з боку.

— Дякую тобі, Амро! — сказала еï давна пані і взяла збанок та кіш. — Ти дуже добра!

— Може би ще щось для вас зробити? — спитала Амра.

Мати вхопила за збанок, аж гинула із спраги, а все-таки не напила ся лиш сказала рішучо:

— Зроби, я знаю, що Юда вернув домів; я виділа єго тамтоï ночи як спав на порозі перед нашим домом, я виділа, як ти єго розбудила.

Амра лиш руки заломила.

— Ох, моя господине, — сказала она, — то ти єго виділа і не прийшла!

— То значило би єго убити, мені не вільно вже обняти єго своïми руками, не вільно єго поцілувати. О, Амро, Амро, я знаю, що ти єго любиш!

— Люблю — відповіла Амра — і дала би житє за него! — Она уклякла знову і розплакала ся.

— Дайже мені доказ на то, Амро, що любиш єго поправді!

— Дам хоч і зараз!

— Не кажи-ж єму нічого, де ми, або що ти нас виділа і з нами говорила. Більше нічого, Амро!

— Коли-ж бо він за вами шукає! Прийшов здалека, щоби вас відшукати.

Не вільно єму нас знайти, нехай не стане таким як ми! Ти нам приноси того трохи, чого нам треба, не довго то вже буде. Приходи сюди що рана і що вечера і — і — еï голос дрожав, еï сильна воля готова вже була подати ся і розповідай нам о нім, але о нас аби-сь єму нічого не казала! Чуєш?

— Та й якже буде можна видержати слухати, як він буде про вас говорити, дивити ся на то, як він буде вас шукати, — бути сьвідком єго любови, а не сказати єму, що ви жиєте!

— А може-ж мені єму, Амро, сказати, що ми щасливі?

Служниця закрила собі лице руками.

— Ні, — говорила пані дальше — то-ж і мовчи зовсім! Іди-ж тепер і приходи вечером знову. Будемо ждати на тебе. А поки що бувай здорова!

— Не знаю, добра господине, чи то буде на моï сили! — сказала на то Амра і припала лицем до землї.

— А ще тяжше було би нам в такім ось стані дивити ся на него! — говорила мати дальше, подаючи кіш Тирзï. — Приходи-ж сего вечера знову! — Взяла збанок і пустилась з донькою до печери.

Амра постояла ще так на колїнах, доки аж они не щезли ïй з очий, відтак з горем в серци пустилась і собі домів.

Вечером вернула знову і від тепер приходила що рана і що вечера, щоби ïм принести, чого потреба, так, щоби бодай не зазнавали недостатку. Печера гробова, — хоч і як пуста та самотна — преці не така була страшна, як та казня в кріпости: могли бодай видіти сонце, небо та звізди.

Глава трийцять і друга.

Ранком першого дня семого місяця, званого по еврейски Тісрі, а по нашому жовтень, встав Бен Гур з своєï постелї в господі — невдоволений цілим сьвітом. По приïзді Маллуха, не тратив богато часу на наради, лиш зараз взяв ся до діла. Маллух почав своï пошукуваня від кріпости Антонія і то зовсім явно, бо звернув ся таки просто до самого трібуна. Розповів єму цілу історию родини Гурів і всї подробиці пригоди, яка стала ся Ґратусови, так, що показало ся, що она не стала ся з нічиєï вини. Цілию теперішного пошукуваня —

ґресивного виміру у висоті півтора проценту в XI. і X. клясі ранґи аж до 3 проц. в II. і I. клясі ранґи.

(Конець буде.)

Перегляд політичний.

Палата послів ухвалила вчера всі прочі параґрафи закона пенсийного і внесене посла Коппа, після котрого вдовиця на случай самоубийства урядника має право до пенсиї. Міністер фінансів заявив при тім, що правительство мусить застерегти собі предложене закона до санкциї, бо не може згодити ся на §. 5 закона (пенсия вдовиць по урядниках I. і II. кляси), ухвалений Палатою.

Нині має ся відбути у Відни вибір бурмістра. Нема сумніву, що буде знов вибраний Люеґер.

З Константинополя доносять, що екзарх болгарский в розмові з росийским амбасадором Пелидовом сказав єму, що духовеньство болгарске буде противити ся скасованю екзархату, бо то значило би скасоване автономії болгарскої церкви, котра творить народну підставу Болгариї. — Тепер доносять впрочім вже й з Петербурга, що правительство росийске не буде наставати на скасоване екзархату. — Росийске товариство телеґрафічне утворило в Софії аґентуру і віддало єї Росиянинови.

Новинки.

Львів дня 18 цьвітня 1896.

— **Відзначеня.** Є. В. Цісар надїлив управителя етатової школи в Коломиї Николая Дверницкого золотим хрестом заслуги.

— **Доповняючий вибір** одного члена ради повітової з міста Тернополя розписала Президия ц. к. Намістництва на день 7 мая.

— **П. Саломея Крушельницка**, звістна наша співачка, що виступала попередного року на італїяньских сценах з великим поводженем перебуває тепер в Задарі і виступає в тамошнім театрі.

— **Петро Ніщиньский**, перекладник Гомерової „Одисеї" і „Антїгони" Софокля, композитор опери „Вечерниці", в котрій приходить чудовий хор „Закувала та сива зозуля", вислужений учитель грецкої мови, упокоїв ся дня 16 марта с. р. скоропостижно у свого зятя, сьвященика Адамовича, в містї Ворошилівці, подільскої ґубернії.

— **Убийник власної жінки.** Перед судом присяжних у Львові вела ся від вторка до вчера вечера карна розправа против Василя Голода і Стефана Мовчка, обжалованих о убийство Доськи Голод, жінки Василя. Голод, родом з Стратина, в бережаньскім повітї, оженив ся недавно на жадане своїх родичів з Доською, хоч мав любовні зносини з другою дївчиною. Зара по весїлю покинув він свою жінку і переселив ся до Львова, де найшов службу яко льокай в асекурацийнім товаристві ім. Ґізелї. Знакомі, котрі знали, що Голод покинув жінку та що видає себе всюди за нежонатого, робили єму докори і тодї обіцяв Голод погодити ся з жінкою і велїв їй приїхати до Львова, де найшов їй службу у кухарки бурси Ставропигійского інститута. Мимо того з жінкою жив зле, встидав ся єї і лиш рідко до неї заходив, як хотїв виманити у неї гроші і здає ся, що вже тоді посив ся з думкою, щоби жінку убити або позбути ся єї в якій инший спосіб, хоч Доська щиро его любила і була честна та добра жінка. Тимчасом найшов собі Голод любовницю, Магду Забурняк, представив ся їй яко паробок і обіцяв з нею женити ся, а наслїдком тих зносин була дитина. Вкінци довідала ся й Магда, що Голод жонатий і робила єму тяжкі докори, що єї звів, але він успокоїв єї, що Доська слабовита і вскорі умре. Щоби ж позбути ся жінки, сприятелював ся з Мовчком, льокаєм без занятя і оба они уложили спільно плян, як мають Доську убити. За прислугу мав Голод дати Мовчкови 50 зр. і плащ. Спершу наміряли злочинцї утопити Доську, але що то було в зимі і стави позамерзали, покинули той плян, а придумали инший. Именно рішено заманити єї до прачкарні в Ставропигії і там задушити, а відтак повісити, щоби видавало ся, що доська сама собі відобрала житє. В тій цїли став Голод—як каже— за намовою Мовчка, розпускати поголоску, що его жінка хоче повісити ся. Вкінци дня 13 грудня намовив Голод жінку, щоби прийшла вечером до прачкарні, а він там буде на неї ждати. Утїшена жінка, гадаючи, що чоловік хоче з нею вкінци помирити ся, пристала на его предложене і вечером по 7-ій годинї прийшла на умовлене місце. Але тут ждала єї смерть. Оба убийники, Голод і Мовчко, що засїли ся були на свою жертву, кинули ся на Доську несподївано і хоч она була дуже сильна та — як вказували знаки на земли і віддерта листва від дверий — мусїла з розцукою боронити ся, задушили єї а відтак повісили. По убийстві вийшли оба розбійники з прачкарні, Голод пішов до дому, а Мовчко, що взяв від Голода корону, потяг ще на горївку. На другий день арештовано Голода, а в кілька днів пізнїйше і Мовчка. При розправі признали ся оба злочинцї до убийства, але вину звалював один на другого. Переслухувані сьвідки оповідали, що Доська любила дуже свого чоловіка, що зносила терпеливо всякі зневаги від него, була тиха, робітна і честна. Вчера вечером скінчила ся розправа, а трибунал засудив Голода на кару смерти, а Мовчка на 10 літ тяжкої вязниці. Оборонцї внесли відклик від сего засуду.

— **Довжезне засїдане** — можливе хиба в Америцї — відбуло ся минувшого тиждня в канадийскім парляментї. На чергу прийшла розправа над шкільним законом. Засїдане почало ся в понедїлок о 3 год. по полудни, а тревало до 6 год. вечером в четвер. Бесїдники правили про річи, що не мають нїякої звязи зі справою; відчитували з дневників довгі статьї про шкільництво в Анґлії; один посол відчитав навіть кілька глав з біблії і розводив ся широко над ними. — Не згадують лише нїчого о тім, як посли заспокоювали свої потреби: адже треба було і їсти і спати; як-же оно відбувало ся без перерви засїданя?

— **Незвичайний злочин** став ся недавно в селї Ватушині під Томашевом в Конгресівцї. Слуга костельний завважав на кладовищи, що три муровані гроби ушкоджені і дав о тім знати властям. Коли комісия приїхала туди, представив ся їй страшний вид. Невислїджені злочинцї виломили двері до гробів, відтяли трем мерцям голови і забрали їх з собою.

Господарство, промисл і торговля.

Добрі ради.

Лен в господарстві і промислї має велику вагу, а коли его управа у нас не конче поплачує, то лиш длятого, що наші господарі, а радше господинї — бо у нас лен чомусь

додав він — єсть, на случай, коли-б нещасливі знайшли ся, подати просьбу до цїсаря і просити его о віддане назад майна і поверненя прав горожаньских. Він не сумнївав ся, що на таку просьбу цїсар прикаже розвести слїдство, а що слїдство не випаде зле, того приятелї родини анї трошки не побоювали ся. — Трібун розповів єму все докладно, як викрито обі женщини в кріпостній казни, позволив подивити ся до протоколу, який списано з ними, ба, навіть коли Маллух хотїв собі его відписати, і того не боронив. Він увідомив о тім чим скорше Бен Гура. Враженє, яке зробила на Бен Гура ся страшна історія, годі описати. Єго біль був за надто великий, щоби аж вибухнути плачем, або якимись иншими пристрастними обявами. Лиш поблїд, серце в нїм забило ся і так сидїв якийсь час, повтаряючи лиш від часу до часу з тиха: Прокажені, прокажені! Они — моя матїр і Тирза — прокажені! Доки-ж, Господи, доки! На хвилю взяв его шалений біль милосердия, а відтак знову ненаситна жадоба мести. Наконець встав.

— Мушу їх відшукати — сказав він. — Може они вже близькі смерти.

— А де-ж будеш їх шукати? — спитав Маллух.

— Єсть лиш одно місце, де би они могли зайти.

Маллух став єму противити ся і остаточно довів до того, що ся задача єму припала. Пішли разом до брами, що була против гори злої ради, де від непамятних часів сходили ся прокажені, щоби там собі дещо вижебрати. Там побули цїлий день, роздавали милостиню, допитували ся за обома женщинами і обіцяли велику нагороду тому, хто би їх вишукав. Повтаряли то сего і слїдуючого місяця що дня. Ходили нераз по печерах коло керниці і розпитували у тамошних жителїв, але ті не хотїли їм сказати нїчого. Аж ось рано першого дня семого місяця довідали ся они, що недавно тому вигнано якісь дві прокажені женщини за місто недалеко рибної брами. Докладнїйші розслїди і порівнане часу переконало їх, що то мусїли бути ті, котрих они шукали. Але де они тепер? На се питане трудно було відповісти. Що з ними стало ся?

— Не досить, що з моєї матери і сестри зроблено прокажених, — говорив любячий син і брат і нераз в горю — але ще й вигнали їх з рідного міста! Моя мати погибла, заблукала ся десь в пустини! Тирза погибла, я ще сам остав ся і на що? — Доки, о Боже моїх отцїв, має ще той Рим бути?

Без надїї, з гнївом і местию в серци вийшов він на подвіре господи і застав там богато людий, що прийшли були в ночи. Снїдаючи, слухав, що они собі розповідали; особливо же притягала его ід собі одна громадка, що складала ся по найбільшій части з молодих, сильних людий, котрі бесїдою і руками зраджували, що прибули з провінциї; одним словом, то були Галилейцї, що з всїляких причин посходили ся до Єрусалима. Они его зацїкавили, бо були з тої сторони, де він сподївав ся знайти як найбільшу поміч, скоро би розпочало ся дїло, до якого він мав взяти ся в справі будучого царя. Придивляючись їм і розважаючи собі в дусї, що можна би зробити з леґією таких людий, коли-б они були виучені в строгій римскій школї, аж почервонів ся, така взяла его ревність і охота до дїла.

— Що вас привело сюди? — спитав він одного Галилейця.

В сїй хвили увійшов якийсь чоловік і став живо говорити до тої громадки:

— Рабіни і старшина ідуть тепер зі сьвятинї до Пілата, ходїть, борзо, підемо з ними!

Они обступили его в одній хвили. — До Пілата, чого?

— Викрито заговір. Пілат хоче платити за нові водопроводи грішми із скарбу сьвятинї.

— Дійстно, грішми із сьвятого скарбу? — повторили они і глянули один по другім а очи їм аж засьвітили ся.

— То корбан, божі гроші. Нехай спробує, нехай рушить з них хоч би лиш один шекель!

— Ходїть! — кликав післанець. — Похід перейшов вже через міст, цїле місто заворушило ся і іде. Може нас там буде потреба, ходїть борзо!

Мужчини поскидали з себе борзо злишну одежу і злагодили ся зараз простоволосі, та в коротких без рукавів спідних туніках, які носили яко женцї в поли, яко корабельники на озері, або яко пастирі на пасовисках.

Бен Гур відозвав ся до них. — Галилейцї — сказав він — я син Юди, чи можна менї іти з вами?

— Може прийде до бійки! — сказали они.

— Ну, то в такім случаю я не буду перший, що буде втїкати.

Та відповідь їм сподобала ся. Післанець відозвав ся: У тебе, здаєсь, досить сили, ходи з нами!

Бен Гур скинув з себе верхну одежу.

— Гадаєте, що прийде до бійки? — спитав він, стягаючи на собі міцнїйше пояс.

— А вже-ж що прийде!

— З ким же?

— Зі сторожию!

— А то леґіонери?

— А на кого-ж би Римляни спускали ся?

— Яка у вас зброя?

Они не відповідали.

— Ну, то мусимо боронити ся, як зможемо — сказав він. — Але проводиря нам також треба; леґіонери мають завсїгди свого і длятого дїлають однодушно.

Галилейцї видивили ся на него, як би его предложенє було для них щось нового.

— Згодїм ся бодай на то, щоби ми разом держали ся — говорив він дальше. — Я готов, коли схочете.

майже виключно належить лиш до господинь — не уміють добре коло него ходити і продукують лиш лихий товар, котрий придатний хиба лиш до домашного ужитку. Управа льну вимагає таки доброї науки і можна би о нїй списати цїлї книги, але ми обмежимось тут лиш на самих найважнїйших правилах: Лен удає ся на всїх ґрунтах, лиш не на легких пісковатих і на твердих глинистих; треба єго сїяти на гноєних пшеничнисках, житнисках і вівсисках. Лен треба рано сїяти, а ґрунт під него з весни не орати лиш заволочити. Коли опісля кине ся бурян треба єго полоти. Вчасно посїяний лен можна брати ще перед жнивом; звичайно бере ся єго тогди, коли до трох четвертин пожовк. Горстки треба роставляти за вітром і так, щоби дощ міг по них зовсїм стїкати. При браню вже треба на то уважати, щоби єго сортувати; утлїйший, той що росте боками поля або понад борозди і єсть менший вязати окремо в горстки і горстки окремо розкладати. Зерно з головок, скоро дійшло вже в горстках, можна таки на поли вимолотити на підставлені полотна; цїпом молотити не можна, лиш треба вибивати і уважати на то, щоби лиш збивати самі головки, бо волоконця ідуть аж під самі головки. (Полова з льну дуже добра для свиний). Лен найлїпше мочити в мягкій (не вапнистій) водї, що пливе поволи і не глубока. Треба уміти уставити єго у водї так, щоби стояв просто так, як ріс, а вода єго не забрала. В наших студених водах потребує лен мокнути 2 і 3 недїлї і то зависить від води. По вимоченю розстелює ся єго, щоби висох, а відтак знов вяже ся. Мочити можна також на росї, то вигіднїйше; лен розкладає ся тогди на стернисках (але не на вівсяних); по дощи треба єго обертати. Підчас моченя треба частїйше брати пробу і дивити ся, чи вже вимокнув, як потреба, щоби волокна добре відставали, або щоби не перемок. При тертю льну треба на то зважати, щоби єго терти делїкатно, не рвати волокна, щоби відтак волокна були як найдовші і як найменше відходило клоча.

Салата сїє ся в ґрунтї від кінця цвітня аж до кінця серпня, що дві недїлї, щоби ієдно була нова. Салата потребує ситного ґрунту, сьвіжо згноєного і вохкого; єї сїє ся на теплім місци до сонця і заскороджує ся легко. Сходить від 5 до 9 днїв. Єсть богато родів салати; найлїпша жовта головчаста, з листєм крихким. Салату не конче їсть ся лиш з печенею аб смаженими та печеними курятами. Салата заправлена лиш з оцтом дає зі звичайними кнедлями з булки дуже добру страву. Салату, що має подовгасті, вузкі головки, а листки більше тверді, варить ся з горошком. Салату треба їсти лиш сьвіжо заправлену, бо стояла не лиш не смачна але і нездорова.

Годоване пчіл цукром. Досьвід показав, що коли пчоли годувати на весну цукром, то они часто єго і не рушать. Отже один пасїчник розпустив цукор у водї і заварив єї з материнкою а відтак перецїдивши чисто давав пчолам рівночасно і чистий цукор і цукор з материнкою. Пчоли чистого цукру не рушили, а до того з материнкою липли. Отже той пасїчник каже, що материнка вабить запахом пчоли а навіть єсть для них здорова; що не шкодить, то річ певна, бо пчоли і так люблять дуже збирати мід з материнки.

Олива на очи. Коли впаде щось до очий, н. пр. остре зерно піску, вапно, якась трісочка і т. д. єсть дуже добре запустити до ока каплю чистої столової оливи. Може то кождий зробити сам собі дуже легко в той спосіб, що нехай затне собі чистий пищик з гусячого пера або чисте стебельце соломи, умочить в оливі так, щоби на нїм зависла капля оливи і стане до зеркала і розтворивши око одною рукою, другою запустить оливу в кутик ока від сторони носа. Коли-б хтось засипав собі очи порохом з негашеного вапна, або коли-б комусь підчас гашеня вапно забрискало очи, то нехай в сей час уживає оливи а не води, бо від води ще гірше буде.

Ніж від запаху цибулї можна борзо і дуже легко очистити в той спосіб, що натре ся єго сухою солию.

Як зробити собі гектоґраф? Гектоґраф єсть то прилад, при помочи котрого можна то, що раз напише ся рукою на папери, відбити кілька, кільканайцять а навіть і до сто разів на ново. Від того і назва гектоґраф (стописець). Отже замість щось кільканайцять разів переписувати, досить лиш написати раз а відтак на гектоґрафі відбивати. До гектоґрафу потрібні дві річи: така маса, котра перебирала би з паперу письмо на себе, а відтак віддавала єго кільканайцять разів на що раз то сьвіжий папір, і таке чорнило, котре з паперу переходило би легко на масу а з маси знову на папір. Маса до гектоґрафа робить ся з желятини (каруку) і ґлїцерини а чорнило, звичайно червоне або сине, з анїлїнової краски. Отже щоби зробити гектоґраф, бере ся 10 частий (на вагу) желятини і намочує ся у водї; коли намокне, виймає ся єї, дає ся єї до горнятка порцелянового і наливає ся 100 частий ґлїцерини і вставляє ся в кипячу воду та варить ся доти, аж желятина розварить ся зовсїм. Ту масу виливає ся відтак в бляшанну скринку високу на 1 до 2 центиметрів велику, як кому потреба. Коли маса ще горяча, згортає ся з неї баньочки воздуха і лишає ся відтак, щоби застигла. Гектоґраф готовий. Червоне чорнило до него: 2 части фуксини, 1 часть алькоголю і 8 частий води (всего на вагу). Тим чорнилом пише ся що небудь на папери, прикладає ся відтак на гектоґраф і зверха легко притискає ся рукою; відтак відоймає ся папір і прикладає ся на гектоґраф чистий папір. Щоби змити давне письмо на гектоґрафі потирає ся єго чистим платком змоченим в моцнім оцтї розпущенім з водою. Коли-б маса на гектоґрафі стала нерівна, то наливає ся на ню алькоголю і запалює ся; коли алькоголь вигорить і маса остигне, гектоґраф знову готовий до ужитку.

Нові винаходи. Віденьска фірма патентова виставила тамтого тиждня у віденьскім товаристві промисловім модель таких дверий, котрі нїякий злодїй не годен отворити або розбити. Двері складають ся з двох половин і суть з середини обиті бляхою. На дверох із середини єсть такий прилад, котрий в тїй хвили, скоро би злодїй отворив підробленим ключем двері, закладає грубу штабу зелїзну, котра не дає єму отворити одної половини дверий дальше як на три пальцї. Можна би двері отворити аж тогди, коли-б двома тайними замками отворило ся ще й другу половину дверий, але тогди знов прилад електричний дає знати, що злодїй добуває ся. Цїлий сей прилад коштує всего лиш 25 зр. — Властитель маєтности в Ґартмансдорфі на пруськім Шлеску, майор Цастров, придумав таку як коритце лопатку, котрою дуже добре особливо в гірских сторонах робити невеличкі рівцї до наводнюваня сїножатий. Від якого потока повисше сїножати довбає ся тою лопаткою мілкі рівцї на сїножати в той спосіб, що суне ся єї навперід себе зважаючи на то, куди вода з потока бере спад по сїножатцї. Тою лопаткою можна пусті місця недалеко потоків, що пливуть висше них, легко наводнити. Така лопатка придатна особливо для менших господарів а також і в гірских сторонах.

— Добре, будемо разом держати ся.

Господа була, як вже сказано, в Безетї, на новім містї. Щоби дістати ся до преториї, як Римляни називали палату Ірода на горі Сіон, треба їм було перейти через долину на північи і на заходї від сьвятинї. Обійшовши около горба Акра прийшли до башти Маріамне, звідки було вже лиш кілька кроків до головної брами від палати. Тимчасом прилучило ся до них ще й богато других, що довідались о намірені заграбленю сьвятого скарбу. Коли прийшли до брами, зайшли вже були рабіни і старшина до палати, а на дворі викрикувала велика товпа народу. Входу стеріг сотник з добутим мечем, підчас коли відділ войска — байдужий на велику епеку так само як і на крики товпи — стояв рядами. Отвертою брамою входило богато людий, менше їх виходило.

— Що там такого? — спитав якийсь Галилеєць, якогось чоловіка, що вийшов з середини.

— Нїчого! — відповідав він. — Рабіни хотять розмовити ся з Пілатом, а він не хоче вийти до них; они післали одного з поміж себе, щоби єму сказав, що доти не уступлять ся, доки аж їх не вислухає. Тепер чекають.

— Ходїм до середини! — сказав Бен Гур спокійно. Увійшли на подвірє, де росли рядами дерева, під котрими були лавки. Взявшись на право зайшла цїла громада на широку чотирогранну площу, де від західної сторони було помешканє прокуратора. Там глотила ся вже роз'ярена товпа. Всї споглядали на двері на широкім підсїню. Двері були замкнені, а на підсїню стояло войско. Глота була так велика, що Галилейцї не могли дістати ся на перед — коли-б того хотїли, отже станули і дивили ся, що діє ся. Недалеко підсїня між товпою видко було турбани рабінів, котрі ходили неспокійно то сюди, то туди. Від часу до часу понеслись крики: Пілате, коли хочеш бути нашим намістником, то покажи ся! Вийди, Пілате! — Раз вийшов якийсь чоловік, цїлий червоний на лици від гніву. Перетискаючись через товпу сказав він: Ізраїль не значить тут нїчого, на сїм сьвятім місци уважають нас не більше як за псів римских.

— Не хоче вийти?

— Куди ви взяли ся? Вже третий раз сказав, що не вийде!

— А що-ж зроблять рабіни?

— Зроблять так, як зробити в Цезареї: будуть чекати, доки аж до них не вийде.

— Чей же не відважить ся нарушити скарб сьвятинї? — спитав якийсь Галилеєць.

— А хто то знає? Хиба-ж єсть щось, чого би они бояли ся?

Минула година. Рабіни чекали, хоч Пілат не уважав за відповідне дати їм якусь відповідь; так само чекала і товпа. Зробило ся полудне і став падати дощ; положенє змінило ся лиш о стілько, що товпа ставала ще більша і збільшали ся крики нетерпеливих.

— Вийди, вийди! — кричали майже без перестанку, лиш з щораз більшим роз'яренєм. Бен Гур держав тимчасом Галилейцїв при купі. Він гадав, що гордість Римлян преці раз уступить розумови і справа скінчить ся. Але Пілат чекав лиш причини, щоби ворохобню силою здушити.

Наконець дійшло до того, настала бійка і роздали ся крики злости і болю. Рабіни поблїдли і зі страхом почали оглядати ся. Нарід позаду почав перти ся наперед; ті що попались в глоту, хотїли видобути ся з неї. Тисячі голосів питали ся, що стало ся, нїхто не міг або не хотїв відповісти.

(Дальше буде).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 18 цьвітня. Закон о статутї міста Львова одержав Найв. санкцию.

Відень 18 цьвітня. Мінїстер війни одержав від нїмецкого цїсаря велику ленту ордера червоного орла; вість о димісиї мінїстра єсть безосновна.

Відень 18 цьвітня. Люеґер вибраний 96 голосами бурмістром Відня.

Триєст 18 цьвітня. Прпїхали тут король і королева румуньска.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий**.

ІНСЕРАТИ.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.